

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. február 17.
(OR. en)

6125/2/21
REV 2

LIMITE

EDUC 47
JEUN 14
SOC 75
EMPL 53
RECH 60
COMPET 100
TELECOM 61

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága
Előző dok. sz.:	6097/21
Tárgy:	Tervezet – A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) szóló tanácsi állásfoglalás-tervezetet.

Tervezet – A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE

- az Európai Tanács 2002. márciusi barcelonai ülése által jóváhagyott Oktatás és képzés 2010 munkaprogramra, az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről („Oktatás és képzés 2020”) szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetések által meghatározott új ciklusra, valamint az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020) szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentésben szereplő értékelésre, amelyek együttesen kialakítottak, majd fenntartottak az oktatás és a képzés terén folyó európai együttműködés számára egy olyan szilárd, közös célkitűzéseken alapuló keretrendszert, melynek elsődleges célja a nemzeti oktatási és képzési rendszerek javításának támogatása kiegészítő uniós szintű eszközök kialakítása, az egymástól való tanulás és a bevált gyakorlatok cseréje révén, a nyitott koordinációs módszer segítségével,
- e kérdésnek az I. mellékletben ismertetett politikai hátterére,

és ELISMERVE,

- hogy a 2017. márciusi Római Nyilatkozatban az EU vezető politikusai megfogadták, hogy egy olyan Unió kialakításán fognak dolgozni, ahol a fiatalok a lehető legjobb oktatásban és képzésben részesülnek, és a kontinensen bárhol tanulhatnak és vállalhatnak munkát,
- hogy az uniós vezetők a 2017. évi göteborgi szociális csúcstalálkozón közösen kihirdetették a szociális jogok európai pillérét, amelynek első alapelvéként meghatározásra került, hogy mindenkinek joga van a minőségi és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz, negyedik alapelvéként meghatározásra került, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy időben és személyre szabott segítséget kapjon munkavállalási vagy önfoglalkoztatási kilátásainak javításához, amelybe beletartozik a képzéshez és átképzéshez nyújtott támogatás is, tizenegyedik alapelvéként pedig meghatározásra került, hogy a kisgyermekeknek joguk van megfizethető, jó minőségű nevelésben és gondozásban részesülni, valamint az, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy meghatározott intézkedésekben részesüljenek az esélyegyenlőség javítása érdekében,
- hogy az Európai Tanács a 2017. december 14-i következtetéseiben kiemelte, hogy az oktatás és a kultúra a befogadó és összetartó társadalmak kialakítása, valamint versenyképességünk megőrzése szempontjából is alapvető jelentőséggel bír, amivel az oktatás és képzés témája először került az európai politikai menetrend középpontjába,
- az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram és az Oktatás és képzés 2020 keretprogram segítségével különösen a nemzeti reformok támogatása révén elért eredményeket, megállapítva ugyanakkor, hogy a fent említett nyilatkozatokban kitűzött célok eléréséhez Európának további jelentős kihívásokkal kell szembenéznie,

- hogy a Bizottság a tagállamokkal együtt intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy az európai oktatási térség létrehozása¹ révén 2018-tól kezdődően megvalósítsa az oktatás és képzés jövőjéről alkotott ezen elképzeléseket, amire a Tanács úgy reagált, hogy 2018. május 22-én az európai oktatási térség létrehozásának lépéseiről szóló tanácsi következtetéseket, 2019. november 8-án pedig az európai oktatási térségnek a jövőorientált oktatási és képzési rendszerek támogatása érdekében történő továbbfejlesztéséről szóló tanácsi állásfoglalást fogadott el,
- a bolognai folyamat keretében végzett, a 2020. novemberi római miniszteri közleménnyel alátámasztott munkát, valamint a koppenhágai folyamat keretében végzett, a 2020. novemberi osnabrücker nyilatkozattal nemrégiben szintén megerősített munkát,
- hogy a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia hangsúlyozza az esélyegyenlőség és az inkluzív oktatás biztosításának fontosságát, különös figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű csoportok és az át- és továbbképzésbe való beruházások kérdésére,

HANGSÚLYOZZA, hogy:

- Az oktatás és a képzés kulcsszerepet játszik Európa jövőjének alakításában egy olyan időszakban, amikor elengedhetetlen, hogy az európai társadalom és gazdaság összetartóbbá, inkluzívabbá, digitálisabbá, fenntarthatóbbá, zöldebbé és reziliensebbé váljon, a polgárok kiteljesedjenek és jóllétben éljenek, és felkészültek legyenek a munkaerőpiac változásaihoz való alkalmazkodásra és a munkaerőpiaci teljesítésre, valamint az aktív és felelősségteljes polgári szerepvállalásra.
- A Covid19-világjárvány példátlan nyomás alá helyezte az oktatási és képzési ágazatot, és széles körben a távtanításra, illetve a vegyes tanításra való átálláshoz vezetett. Ez az átállás eltérő kihívásokkal és lehetőségekkel járt az oktatási és képzési rendszerekre, valamint a közösségekre nézve, nyilvánvalóvá téve a tagállamokon belüli digitális szakadék és konnektivitási hiányosságok hatásait, valamint a jövedelmi csoportok közötti, illetve a város és a vidék közötti egyenlőtlenségeket, ugyanakkor rávilágított arra a potenciálra is, amely az oktatásban és képzésben a rezilienciaépítés és a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása szempontjából rejlik.

¹ COM(2017) 673 final.

- Az európai oktatási térség lehetővé fogja tenni a tanulók számára, hogy különféle életszakaszokban tanulmányokat folytathassanak és EU-szerte munkát kereshessenek, a tagállamok és érdekelt felek számára pedig lehetővé fogja tenni az együttműködést annak érdekében, hogy a magas színvonalú, innovatív és inkluzív oktatás és képzés, amely elősegíti a gazdasági növekedést és a magas minőségű foglalkoztatási lehetőségeket, illetve a személyes, szociális és kulturális fejlődést, az EU valamennyi tagállamában és térségében valósággá váljon.
- Ezenfelül az európai oktatási térség olyan térséggé fog válni, amelyen belül a tanulók és az oktatási személyzet – tudományágakon, kultúrákon és határokon átívelően – egyszerűen együttműködhetnek és kommunikálhatnak egymással, és amelyen belül a képesítések és a külföldi tanulmányi időszakokból származó tanulmányi eredmények automatikusan elismerésre kerülnek².

ELISMERI, hogy:

- az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés előző stratégiai keretrendszere (Oktatás és képzés 2020) közös stratégiai célkitűzések, közös referenciaeszközök és megközelítések, az összes releváns európai ügynökségtől és nemzetközi szervezettől származó tények és adatok, valamint az uniós tagállamok és más érdekelt felek között a bevált gyakorlatok kölcsönös megosztása és a társaktól való tanulás révén segített előmozdítani az egymástól való tanulást az oktatás és képzés terén, továbbá támogatta a nemzeti oktatási és képzési reformok végrehajtását.
- Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés aktualizált stratégiai keretrendszere – a szubszidiaritás alapelvének és a tagállamok nemzeti oktatási rendszerei sokféleségének maradéktalan tiszteletben tartása mellett, továbbá a korábbi keretrendszerek eredményeire építve – az említett együttműködés továbbfejlesztését jelenti majd olyan területeken, mint például a fokozott koordináció – többek között politikai szinten is –, a társadalmi és gazdasági növekedéshez, valamint a zöld és digitális átálláshoz hozzájáruló különböző szakpolitikák közötti jelentősebb szinergiák, valamint az eredményekre vonatkozó megerősített kommunikáció és az eredmények fokozottabb terjesztése, az oktatási és képzési reformok támogatásának innovatívabb és jövőorientáltabb perspektívájában.

² A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlással összhangban (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.).

- A Covid19-válság során nyilvánvalóvá vált, hogy az oktatási és képzési rendszereknek kellően rugalmasnak és ellenállóknak kell lenniük az olyan esetekkel szemben, amikor megszakadnak szokásos ciklusaik, és beigazolódott, hogy az uniós országok képesek megoldásokat találni a tanítási és tanulási folyamatok más módokon és más keretek közötti biztosítására, valamint annak szavatolására, hogy – társadalmi-gazdasági háttérétől és oktatási szükségleteitől függetlenül – minden tanuló folytathassa a tanulást. Ugyanez érvényes az európai együttműködés keretrendszerére is, amelynek kellően rugalmasnak kell maradnia ahhoz, hogy – többek között az európai oktatási térség keretei között is – reagálni tudjon a jelen és a jövő kihívásaira.

ÜDVÖZLI és NYUGTÁZZA

az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról szóló, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, 2020. szeptember 30-i bizottsági közlemény³ főbb elemeit és mindenekelőtt az abban meghatározott jövőképet, amelyben a Bizottság felvázolja, hogy az európai együttműködés miként javíthatja az uniós oktatási és képzési rendszerek minőségét, inkluzivitását, valamint digitális és zöld dimenzióját. Az említett közlemény egy olyan keretrendszer létrehozását javasolja, amely támogatja a tagállamokkal való együttműködést és az érdekelt felek bevonását, magában foglal egy jelentéstételi és elemzési struktúrát, és oktatási célértékeket tartalmaz az oktatás és képzés területét érintő reformok ösztönzésére és nyomon követésére annak érdekében, hogy 2025-re megvalósuljon az európai oktatási térség.

ÜDVÖZLI továbbá

- a fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési programról szóló, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, 2020. júliusi bizottsági közlemény⁴ főbb elemeit.

³ COM(2020) 625 final.

⁴ COM(2020) 274 final.

- a „Digitális oktatási cselekvési terv 2021–2027 – Az oktatás és a képzés átalakítása a digitális kornak megfelelően” című, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, 2020. szeptemberi bizottsági közlemény⁵ főbb elemeit.

EGYETÉRT azzal, hogy:

1. 2030-ig az európai oktatási térség kialakítása és továbbfejlesztése jelenti majd az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés új stratégiai keretrendszerének átfogó célkitűzését, amely az ezen állásfoglalásban meghatározott valamennyi stratégiai prioritást és prioritási területet áthatja, figyelembe véve, hogy az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai kerete az európai oktatási térség támogatásának és megvalósításának legfőbb eszközeként szolgál majd, kezdeményezései és közös jövőképe révén hozzájárulva annak sikeres megvalósításához és nagyívű továbbfejlesztéséhez⁶, a közös alkotás szellemében.
2. Az európai oktatási térség 2025-ig történő létrehozása felé vezető úton az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés elsődleges célja a tagállami oktatási és képzési rendszerek továbbfejlesztésének támogatása kell, hogy legyen; e rendszerek célja az alábbiak biztosítása:
 - a) valamennyi polgár egyéni, társadalmi és szakmai kiteljesedése a demokratikus értékek, az egyenlőség, a társadalmi kohézió, az aktív polgári szerepvállalás és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása mellett;
 - b) a fenntartható gazdasági jólét, a zöld és digitális átállás és a foglalkoztathatóság.

⁵ COM(2020) 624 final.

⁶ Az európai oktatási térségnek a jövőorientált oktatási és képzési rendszerek támogatása érdekében történő továbbfejlesztéséről szóló, 2019. november 8-i tanácsi állásfoglalásnak megfelelően (HL C 389., 2019.11.18., 1. o.).

3. A 2030-ig terjedő időszakban az európai együttműködést egy olyan stratégiai keretrendszerben kell kialakítani, amely az egész életen át tartó tanulás inkluzív és holisztikus megközelítésének alkalmazásával az oktatási és képzési rendszerek egészére kiterjed. Ezt olyan, a teljes keretrendszert alátámasztó alapelvként kell kiemelni, amely minden – formális, nem formális vagy informális – kontextusban és minden szinten áthatja a tanítást, a képzést és a tanulást, a kisgyermekkorú neveléstől és gondozástól kezdve a felnőttkori tanuláshoz, beleértve a szakképzést és a felsőoktatást, digitális környezetben is. Az európai oktatási és képzési együttműködésnek az európai szemeszter vonatkozó prioritásaihoz is hozzá kell járulnia.
4. Az ezen új keretrendszer szerint végzett munkának hozzá kell járulnia a zöld és digitális átálláshoz, összhangban „Az európai zöld megállapodás” című, 2019. decemberi bizottsági közleményben⁷ meghatározott célkitűzésekkel, valamint az „Európa digitális jövőjének megtervezése” című, 2020. februári bizottsági közlemény⁸ főbb elemeivel.
5. Ezeket a célokat globális perspektívából is szemügyre kell venni, figyelembe véve, hogy az oktatás és képzés területén folytatott együttműködés fontos eszközzé vált az EU külső politikáinak az európai értékeken, a bizalmon és az autonómián alapuló végrehajtása során. Ez hozzájárul majd ahhoz, hogy az EU mind a tehetségeikért folytatott globális versenyben, mind pedig a nemzetközi partnerekkel folytatott stratégiai partnerségek előmozdításában még vonzóbb célponttá és partnerré váljon annak érdekében, hogy inkluzív, minőségi oktatást nyújtson mindenkinek, az oktatás minden formájában és szintjén. Az együttműködés maga alapvető dimenziót jelent az Unió geopolitikai prioritásainak megvalósítása és az ENSZ 2030-ra kitűzött fenntartható fejlődési céljainak elérése szempontjából, mind globálisan, mind pedig a tagállamokon belül. Az EU és a tagállamok közötti nagyobb fokú koordináció előmozdítása megerősíti Európa mint kulcsfontosságú oktatási partner globális szintű pozícióját, és hozzájárul az európai oktatási térség és a világ többi része közötti kapcsolatok megszilárdításához.

⁷ COM(2019) 640 final.

⁸ COM(2020) 67 final.

6. Az oktatásba és képzésbe történő eredményes és hatékony beruházások elengedhetetlenek az oktatási és képzési rendszerek színvonalának emeléséhez és inkluzivitásának növeléséhez, valamint az oktatási eredmények javulásához, emellett pedig a fenntartható növekedés és a jólét előmozdításának és egy befogadóbb társadalom építésének előfeltételei. A beruházásokkal kapcsolatos munka megerősítése – a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett – segítheti a jelenlegi válságból való kilábalást, és hozzájárulhat az oktatási és képzési ágazat zöld és digitális átállásához.
7. A kitűzött célok irányában tett előrelépés nemzetközileg összehasonlítható adatok rendszeres gyűjtése és elemzése révén történő időszakos nyomon követése döntően hozzájárul a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalhoz. Az alábbi stratégiai prioritásokat ezért a 2021–2030-as időszakban azon mutatókkal és uniós szintű célértékekkel kell támogatni, amelyeket ezen állásfoglalás II. melléklete tartalmaz. Az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés legutóbbi ciklusa során elért eredményekre építve, ezek hozzá fognak járulni az európai szinten elért általános előrehaladás méréséhez, az eredmények bemutatásához, valamint az oktatási és képzési rendszerek fejlesztésének és reformjának előmozdításához és támogatásához.
8. A következő évtizedben a stratégiai keretrendszer konkrétan a következő öt stratégiai prioritásra irányul:
- **1. stratégiai prioritás: A minőség, a méltányosság, a befogadás és a mindenki számára elérhető siker előmozdítása az oktatásban és a képzésben**
- Minden egyénnek rendelkeznie kell a megfelelő ismeretekkel, készségekkel, kompetenciákkal és attitűdökkel ahhoz, hogy boldogulni tudjon a mai világban, és meg tudja birkózni a társadalom, a gazdaság és a munkaerőpiac jövőbeli átalakulásaival. Az oktatás és képzés kulcsfontosságú az európai polgárok személyes, állampolgári és szakmai fejlődése szempontjából.

Uniós szinten az oktatás és a képzés minőségével kapcsolatos elképzelés szerint a kulcskompetenciák – köztük az alapkészségek – magasan képzett és motivált tanárok és oktatók, valamint az egyéb oktatási személyzet által támogatott elsajátítása a jövőbeli siker alapja⁹.

Jóllehet az elmúlt évtizedben csökkent az oktatásban és képzésben a fiatalok és a felnőttek társadalmi-gazdasági lehetőségeinek beszűkülését eredményező korai iskolaelhagyás, ugyanakkor továbbra is kihívást jelent, különös tekintettel a Covid19-világjárvány várható következményeire. További erőfeszítéseket kell tenni az oktatásban és a képzésben megjelenő korai iskolaelhagyás mértékének csökkentésére, és arra kell törekedni, hogy több fiatal szerezzon felső középfokú végzettséget.

A nemzeti oktatási és képzési rendszerek javítani tudták teljesítményüket ezeken a területeken, de továbbra is szükség van olyan politikai intézkedések meghatározására, amelyek minden tanuló számára növelhetik az oktatás sikerét.

A tagállamok tovább csökkenthetik a társadalmi, gazdasági és kulturális egyenlőtlenségeket azzal, ha mindenki számára minőségi és inkluzív oktatást és képzést biztosítanak. A hátrányos helyzetű, többek között a vidéki és távoli területekről származó tanulók azonban Európa-szerte felülreprezentáltak az alulteljesítők körében, és a Covid19-világjárvány még határozottabban rávilágított a méltányosság és a befogadás fontosságára az oktatásban és a képzésben.

Annak érdekében, hogy az oktatás és képzés valamennyi szintjén és típusában, minden tanuló számára biztosítva legyen a valóban inkluzív oktatás és az esélyegyenlőség, az iskolázottságot és az iskolai teljesítményt függetleníteni kell a társadalmi, gazdasági és kulturális státusztól vagy más személyes körülményektől.

A minőségi kisgyermekkorai nevelés és gondozás különösen fontos szerepet játszik, és a jövőben még inkább meg kell erősíteni, mivel a jövőbeli oktatási sikerek alapját jelenti.

⁹ Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásban foglaltak szerint (HL C 189., 2018.6.4., 1. o.).

Ösztönözni kell a szélesebb körű befogadást célzó minden egyéb intézkedést, így például a fogyatékossgal élő személyek¹⁰, a sajátos tanulási igényekkel rendelkező személyek, a migráns háttérű tanulók és más kiszolgáltatott csoportok inkluzív minőségi oktatáshoz való hozzáféréseinek támogatását, az egész életen át tartó tanulás perspektívájában az oktatásba való visszatérés támogatását, valamint a munkaerőpiacra való belépés különböző oktatási és képzési útvonalakon keresztül történő biztosítását.

Az inkluzív oktatás és képzés magában foglalja a nemek iránti érzékenység fejlesztését a tanulási folyamatokban, valamint az oktatási és képzési intézményekben, valamint a nemi sztereotípiák megkérdőjelezését és felszámolását – különösen azokét, amelyek korlátozzák a fiúkat és a lányokat szakirányuk megválasztásában. A hagyományosan férfiak vagy nők által uralt szakmákat fokozottan népszerűsíteni kell az alulreprezentált nem körében. További munkára van szükség annak érdekében is, hogy az oktatási és képzési intézmények vezetői pozícióiban megfelelő legyen a nemek egyensúlya.

A digitális technológiák fontos szerepet játszanak abban, hogy a tanulási környezetek, az oktatási anyagok és a tanítási módszerek a különböző tanulóakra adaptálhatók és megfelelőek legyenek. Elősegíthetik a valódi befogadást, amennyiben ezzel párhuzamosan a digitális szakadékkal kapcsolatos kérdéseket – az infrastruktúra és a digitális készségek tekintetében – is kezelik.

– **2. stratégiai prioritás: A mindenki számára elérhető egész életen át tartó tanulás és mobilitás megvalósítása**

A társadalmi, technológiai, digitális, környezeti és gazdasági kihívások egyre inkább befolyásolják azt, ahogyan élünk és dolgozunk, ideértve a munkahelyek eloszlását, valamint a készségek és kompetenciák iránti keresletet is. Az átlagos európai polgárok várható pályamódosításainak magas száma és a nyugdíjkorhatár emelkedése miatt a méltányos átálláshoz elengedhetetlenek az egész életen át tartó tanulás és pályaorientáció és többek között a tájékoztatási tevékenységek, mivel az iskolázottsági és a készségek szintje – ideértve a digitális készségeket is – továbbra is alapvető tényező a munkaerőpiacon.

¹⁰ A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2006. december 13-i ENSZ-egyezménnyel összhangban.

Az egész életen át tartó tanulás áthatja az EU-n belüli oktatásra és képzésre vonatkozó átfogó jövőképet és célkitűzéseket, és holisztikus módon felöleli az oktatás és képzés valamennyi szintjét és típusát, valamint a nem formális és az informális tanulást is.

Továbbra is törekedni kell arra, hogy minden tanuló számára biztosítani lehessen a minőségi, egész életen át tartó tanulást, többek között az oktatás és képzés különböző formái és szintjei közötti átjárhatóság és rugalmasság biztosítása, valamint a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítése révén.

Az oktatási és képzési rendszereknek rugalmasabbá, reziliensebbé, időtállóbbá és vonzóbbá kell válniuk, diverzifikáltabb tanulói kört kell elérniük, és lehetővé kell tenniük a korábbi tanulmányok, a továbbképzési és átképzési lehetőségek eredményeinek elismerését és érvényesítését, többek között magasabb képesítési szinteken és a munkával töltött életszakaszban is¹¹, olyan kezdeményezések támogatásával, mint az Erasmus+ program keretében létrehozott „Európai Egyetemek” kezdeményezés és szakképzési kiválósági központok.

Jelenleg megfigyelhető, hogy növekednek a készségek és képesítések eltérő kombinációi iránti munkaerőpiaci igények, továbbá strukturális változások tapasztalhatók a szakképzés területén. E két fejlemény szükségessé teszi, hogy a szakképzés korszerű, hatékony, inkluzív és kiváló legyen, és lehetővé tegye a munkaerőpiaci és társadalmi kihívásoknak való megfelelést. Ezért tovább kell fejleszteni a szakképzést mint a munka- és életpályák megvalósításának vonzó és színvonalas eszközét.

A felnőttek oktatásban való átlagos részvételi aránya az EU-ban továbbra is alacsony, ami veszélyezteti a valóban fenntartható és méltányos gazdasági növekedést az Unióban. A tanulási pályákkal, az új, például egyénre szabott oktatási megközelítésekkel és a tanulási környezetekkel kapcsolatos innovációk valamennyi oktatási és képzési intézményben – beleértve a felsőoktatási intézményeket is –, valamint a munkahelyi és a közösségi környezetekben is az előfeltételét jelentik annak, hogy jobban kielégítsék a tanulók szélesebb körének igényeit, mivel egyre több felnőttnek lesz szüksége átképzésre és továbbképzésre.

¹¹ A fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlásban (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.) és a 2020. november 30-i osnabrücki nyilatkozatban kitűzött célokkal összhangban.

Emellett meg kell erősíteni azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik a felnőttek számára az alapkészségek elsajátítását és motiválják őket erre, hogy biztosítani lehessen az esélyegyenlőséget és a nagyobb társadalmi részvételt, lehetővé téve ezáltal és a felnőttkori tanulás holisztikus megközelítését.

Tovább kell bővíteni a tanulók, a tanárok, a tanárképző szakemberek és a személyzet körében az egész életen át tartó tanulás alapvető elemét, valamint a személyes fejlődés, a foglalkoztathatóság és az alkalmazkodóképesség javításának fontos eszközét jelentő mobilitást, mivel ez az uniós együttműködés egyik kulcseleme, továbbá olyan eszköz, amely javítja a minőséget és a befogadást az oktatásban és képzésben, valamint előmozdítja a többnyelvűséget az EU-ban. A képzett munkaerő optimális cirkulációjának ösztönzése érdekében fontos a mobilitási áramlatok egyensúlyára törekedni, és azt nyomon kell követni, többek között pályakövetés révén.

További erőfeszítéseket kell tenni a tanulási és az oktatási célú mobilitás valamennyi típusa előtt álló akadályok és gátak felszámolására, ideértve a hozzáféréssel, az iránymutatással, a hallgatói szolgáltatásokkal és az elismeréssel kapcsolatos kérdéseket, valamint tekintetbe véve a jelenlegi, illetve a jövőbeli utazási korlátozások hatását is.

Ezenfelül, az oktatási intézmények együttműködésének megerősítése és a mobilitás fokozása érdekében folytatni kell a munkát az olyan területeken, mint a képesítések és a külföldi tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismerése és a minőségbiztosítás. Folyamatos erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy igénybe lehessen venni a – többek között az Erasmus+ keretében finanszírozott – mobilitást elősegítő európai kezdeményezéseket.

– **3. stratégiai prioritás: A kompetenciák és a motiváció erősítése az oktatási szakmában**

Az oktatás és képzés középpontjában a tanárok, az oktatók, az oktatási és pedagógiai személyzet, valamint a különböző szintű oktatási és képzési vezetők állnak. Az innováció, a befogadás, a minőség és az oktatási és képzési eredmények támogatása érdekében az oktatóknak rendkívül kompetensnek és motiválnak kell lenniük, ehhez pedig pályafutásuk során számos szakmai tanulási lehetőségre és támogatásra van szükségük.

Minden eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani a tanárok, az oktatók és az oktatási személyzet jóllétére az oktatási és képzési rendszerekben, ami az oktatás és a képzés minőségének is fontos tényezője, mivel nemcsak a tanárok elégedettségét, hanem a tanítás minőségét is befolyásolja.

Emellett növelni kell a tanári szakma vonzerejét és fel kell értékelni ezt a szakmát, amely egyre fontosabbá válik, mivel az uniós országok a tanárok hiányával és idősödésével szembesülnek¹².

Ezen túlmenően figyelembe kell venni az oktatási és képzési vezetők kulcsszerepét a tanárok, az oktatók és az oktatási személyzet kompetenciáinak és motivációjának fejlesztését elősegítő környezet és feltételek kialakításakor, ezáltal biztosítva, hogy az oktatási és képzési intézmények tanuló szervezetként működjenek. Az olyan kezdeményezések, mint az Erasmus+ program keretében elindítandó európai tanárképző akadémiák (European Teachers Academies), megkönnyítik az intézmények közötti hálózatépítést, tudásmegosztást és mobilitást, miáltal a tanárok és az oktatók számára tanulási lehetőséget biztosítanak a tanári és oktatói pálya minden szakaszában, valamint a legjobb gyakorlatok és az innovatív pedagógiai módszerek megosztására, lehetővé téve az egymástól való tanulást európai szinten.

¹² Amint azt „Az európai tanárok és oktatók jövője” című, 2020. június 9-i tanácsi következtetések is hangsúlyozzák (HL C 193., 2020.6.9., 11. o.).

– **4. stratégiai prioritás: Az európai felsőoktatás megerősítése**

A felsőoktatási ágazat és a felsőoktatási intézmények bebizonyították, hogy reziliensek és képesek megbirkózni az olyan előre nem látható változásokkal, mint a Covid19-világjárvány. A válság felerősítette a fennmaradó kihívásokat, ugyanakkor további fejlesztési lehetőségeket is teremtett a felsőoktatás átalakítására vonatkozó tervezett menetrend keretében.

A következő évtizedben a felsőoktatási intézményeket arra ösztönözzük, hogy találják meg a mélyebb együttműködés új formáit, nevezetesen transznacionális szövetségek létrehozásával, tudásuk és erőforrásaik egyesítésével, a hallgatói és az oktatói mobilitás és részvétel lehetőségeinek bővítésével, valamint a kutatás és az innováció fellendítésével, többek között az „Európai Egyetemek” kezdeményezés teljes körű bevezetése révén.

A bolognai folyamat keretében már sikeres munka elvégzésére került sor az európai felsőoktatási térség létrehozása érdekében. A jövőben is folytatni kell a bolognai folyamat keretében végzett munkát, ugyanakkor további és erősebb szinergiákat kell kialakítani az Európai Kutatási Térséggel (EKT), elkerülve a párhuzamos, illetve kettős struktúrákat és eszközöket.

- **5. stratégiai prioritás: A zöld és digitális átállás támogatása az oktatásban és képzésben, illetve azokon keresztül**

A következő évtizedre vonatkozó uniós menetrend középpontjában a zöld és digitális átállás áll. A környezeti szempontból fenntartható, körforgásos és klímasemleges gazdaságra való átállás, valamint a digitálisabb világ egyaránt jelentős társadalmi, gazdasági és foglalkoztatási hatásokkal fog járni. Annak biztosítása nélkül, hogy minden polgár megszerezze az említett változások kezeléséhez szükséges ismereteket, kompetenciákat, készségeket és attitűdöket, lehetetlen lesz az EU társadalmilag igazságos átalakulása.

Meg kell teremteni az ahhoz szükséges feltételeket, hogy az egyének magatartását és készségeit mélyreható módon meg lehessen változtatni, aminek az oktatási és a képzési rendszerek és intézmények a katalizátorai, tehát a folyamatnak innen kell indulnia. Az oktatási és képzési intézményeknek be kell építeniük szervezetfejlesztésükbe a zöld és digitális szempontokat. Ehhez beruházásokra van szükség, nevezetesen a digitális oktatási ökoszisztémákba, nemcsak a környezeti fenntarthatóság szempontjának, valamint az alap- és a magasabb szintű digitális készségeknek az oktatás és képzés minden szintjén és típusában történő integrálásához, hanem annak biztosításához is, hogy az oktatási és képzési infrastruktúrák ennek megfelelően felkészüljenek e változások kezelésére és az azokkal kapcsolatos oktatásra. Az oktatási és képzési intézményeknek az egész iskolára kiterjedő megközelítéshez való hozzáigazítása, valamint az inkluzív, egészséges és fenntartható oktatási környezet kialakítása elengedhetetlen a zöld és digitális átálláshoz szükséges változások eléréséhez. Emellett a vállalkozásoknak, a tagállami, regionális és helyi hatóságoknak, valamint az érdekelt feleknek ennek megfelelően stratégiákat kell kidolgozniuk és meg kell osztaniuk a felelősségvállalást. Ebben az összefüggésben fontos korszerűsíteni a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok, a művészetek és a matematika (STEAM) tanulmányi területeit.

EGYETÉRT TOVÁBBÁ azzal, hogy:

1. A stratégiai kereten belüli munkára törekedve, a fent ismertetett stratégiai prioritások alapján, az európai oktatási térség megvalósítása és továbbfejlesztésének támogatása érdekében a 2030-ig terjedő időszakban a következő alapelveket kell követni:
 - a) Az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködésnek lehetővé kell tennie az EU és a tágabb oktatási és képzési közösség számára, hogy megvalósítsák az elsősorban az európai oktatási térség 2025-ig történő létrehozását támogató kezdeményezéseket, valamint a digitális oktatási cselekvési tervet és az európai készségfejlesztési programot is. A Tanács megerősített iránymutatása alapján és a nyitott koordinációs módszerrel összhangban, ehhez ösztönözni kell a rugalmas együttműködési módszereket, valamint meg kell erősíteni az egyéb oktatási és képzési kezdeményezésekkel való szinergiákat.
 - b) Az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködést inkluzív, holisztikus és az egész életen át tartó tanulást célzó megközelítésben kell megvalósítani, fenntartva és elmélyítve az egymástól való tanulás kipróbált és bevált – nevezetesen az Oktatás és képzés 2020 programban és a nyitott koordinációs módszer keretében rendelkezésre álló – mechanizmusait, módszereit, eszközeit és szakpolitikai támogatását, valamint adott esetben szinergiákat alakítva ki az oktatási és képzési ágazat és más szakpolitikai területek között. A tagállamoknak az oktatás és képzés tekintetében fennálló hatáskörét, valamint az oktatás és képzés területén a következő évtizedben folytatandó együttműködés önkéntes természetét teljes mértékben tiszteletben tartva, a stratégiai keretrendszer a következőkre kell alapozni:
 - i) az európai együttműködés fent említett öt stratégiai prioritása;
 - ii) közös referenciaeszközök és megközelítések;
 - iii) társaktól való tanulás, partneri tanácsadás és a bevált gyakorlatok cseréje, különös tekintettel az eredmények terjesztésére és egyértelmű láthatóságára, valamint a nemzeti hatásra;

- iv) rendszeres nyomon követés és jelentéstétel, többek között az uniós szintű célértékek és az éves Oktatási és Képzési Figyelő alapján, az európai szemeszterrel összefüggésben is, a mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoport szakértelmének felhasználásával és a tagállamokra nehezedő további adminisztratív terhek elkerülésével;
 - v) összehasonlítható tények és adatok valamennyi érintett európai ügynökségtől, európai hálózattól és nemzetközi szervezettől, például az OECD-től, az UNESCO-tól és az IEA-tól;
 - vi) a mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoport szakértelme, amely a közös uniós szintű célértékekről és mutatókról, valamint a jövőbeli kiemelt területekről szóló vita elsőszámú fóruma, valamint a többi érintett ágazattal (foglalkoztatási, szociális és kutatási ágazat) folytatott együttműködés a megfelelő és a célnak megfelelő mutatók biztosítása érdekében;
 - vii) az uniós programok, alapok és eszközök keretében rendelkezésre álló lehetőségek teljes körű kiaknázása, különösen az oktatás és képzés területén, beleértve az egész életen át tartó tanulást is.
- c) Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködésnek jellegében relevánsnak, konkrétnek és eredményesnek kell lennie. További erőfeszítéseket kell tenni annak biztosítására, hogy előre megtervezzük a világos és látható eredményeket, majd rendszeresen és strukturáltan ismertessük, felülvizsgáljuk és terjesszük azokat az európai és nemzeti fórumokon, megteremtve ezáltal a folyamatos értékelés és fejlesztés alapját.
- d) Az európai felsőoktatás tervezett átalakításának megkönnyítésére és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködés előmozdítására irányuló tagállami erőfeszítések támogatása érdekében szoros és strukturált szinergiákat kell biztosítani az európai felsőoktatási térséggel és a bolognai folyamattal, különös tekintettel a minőségbiztosítási, az elismerési, a mobilitási és az átláthatósági eszközökre, elkerülve az európai felsőoktatási térségben már kidolgozott struktúrákkal és eszközökkel való párhuzamosságot vagy azok megkettőzését.

- e) A koppenhágai folyamat a nyitott koordinációs módszer keretében a szakképzés területén folytatott európai együttműködés fontos aspektusa, amely hozzá fog járulni az ebben a keretrendszerben meghatározott stratégiai prioritások teljesítéséhez.
- f) Fokozni kell az oktatás és képzés területére, valamint a kapcsolódó szakpolitikai területekre és ágazatokra – mindenképp a foglalkoztatás- és szociálpolitika, a kutatás, az innováció, az ifjúságpolitika és a kultúra területére – vonatkozó releváns uniós kezdeményezések közötti ágazatközi együttműködést. Különös figyelmet kell fordítani az Oktatási Bizottság és a Foglalkoztatási Bizottság közötti párbeszéd javítására, biztosítva ezáltal az információk időben történő cseréjét¹³. A szociális jogok európai pillérének – mindenképp az első, a negyedik és a tizenegyedik elvének – a végrehajtását illetően külön figyelmet kell fordítani a végrehajtás nyomán követésére a „szociális eredménytábla” keretében, figyelemmel kísérve a trendeket és az elért eredményeket a tagállamokban, és beépítve ezeket az információkat az európai szemeszter folyamatába.
- g) A „tudásnégyes” (oktatás, kutatás, innováció és a társadalom szolgálata) tekintetében különös figyelmet kell fordítani az oktatás és képzés, valamint a kutatás és innováció közötti szakpolitikai és a finanszírozást érintő szinergiákra, mindenképp az Európai Kutatási Térség (EKT) és az európai oktatási térség összefüggésében, biztosítva ugyanakkor az európai felsőoktatási térséggel való összhangot is¹⁴.
- h) Az európai együttműködéshez – különösen az európai oktatási térség megvalósítása tekintetében – átlátható és következetes párbeszédre és hálózatépítésre van szükség, a közös alkotásra irányuló perspektívát követve, mégpedig nem csupán a tagállamok és a Bizottság között, hanem valamennyi érdekelt fél viszonylatában.
- i) Meg kell erősíteni a harmadik országokkal folytatott szakpolitikai párbeszédet és a nemzetközi szervezetekkel – például az Európa Tanáccsal, az OECD-vel és az UNESCO-val – folytatott együttműködést; ez nem csupán tények és adatok megosztását teszi lehetővé, hanem inspirációként szolgálhat, új ötletek forrása lehet, és elősegítheti a különböző munkamódszerek megosztását azok összehasonlítása és javítása céljából.

¹³ Az „Oktatás és képzés az európai szemeszterben: megalapozott viták biztosítása a reformokról és a beruházásokról” című, 2020. február 27-i tanácsi állásfoglalás (HL C 64., 2020.2.27., 1. o.) elfogadását követően és azzal összhangban.

¹⁴ Ezt a munkát szakértői szinten támogatni lehetne.

- j) Az Erasmus+-ból, az európai strukturális alapokból, a REACT-EU-ból, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből, valamint egyéb uniós finanszírozási programokból és mechanizmusokból származó pénzügyi forrásokat fel kell használni az oktatási és képzési rendszerek fejlesztésére, az európai oktatási térség megvalósítására vonatkozó átfogó célkitűzéssel és a tagállamok prioritásaival összhangban, az új keret stratégiai prioritásain belül.
- k) Mivel az oktatás és képzés alapvető szerepet tölt be a helyreállítás és a társadalmi és gazdasági rezilienciaépítés szempontjából, az európai oktatási térség megvalósítása szükségessé teszi, hogy még nagyobb hangsúlyt helyezünk az oktatásba való beruházásra. A Bizottság a tagállamokkal együtt intenzívebbé fogja tenni a beruházással kapcsolatos munkát: ez adott esetben magában foglalja majd a megfelelő magas szintű politikai fórumokon zajló eszmecsere előmozdítását, például az uniós pénzügyminiszterek és az uniós oktatási miniszterek közötti, valamint a más intézményekkel, például az Európai Beruházási Bankkal és az Európai Parlamenttel folytatott közös eszmecserek ösztönzését¹⁵.
2. Az, hogy sikeres lesz-e a nyitott koordinációs módszer használata az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerén belül, függ a tagállamok politikai elkötelezettségétől, a Tanács által nyújtott megerősített iránymutatástól, valamint az európai szintű eredményes munkamódszerektől, amelyeknek az alábbiakon kell alapulniuk:
- a) Munkaciklusok – a 2030-ig terjedő időszak két ciklusra fog oszlani, melyek közül az első – a Bizottság által az európai oktatási térség megvalósításáról szóló közleményében javasolt ütemezésnek megfelelően – a 2021-től 2025-ig tartó ötéves időszakot fedi le, a második pedig 2030-ig tart majd. Az első ciklusnak lehetővé kell tennie az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósítását.

¹⁵ Szakértői szinten egy az oktatásba és képzésbe történő minőségi beruházással foglalkozó szakértői csoport fogja támogatni ezt a folyamatot, segítve, hogy a hangsúly továbbra is a tagállami és a regionális beruházásokra helyeződjön.

- b) Kiemelt területek – a Tanács a stratégiai prioritások alapján mindegyik ciklusra vonatkozóan kiemelt területeket fog jóváhagyni az európai együttműködést illetően, figyelembe véve az európai oktatási térség megvalósításának és továbbfejlesztésének átfogó célkitűzését. Az európai kiemelt területeknek lehetővé kell tenniük egyrészt azt, hogy valamennyi tagállam együttműködjön átfogóbb kérdésekben, másrészt pedig azt, hogy egyes érdekelt tagállamok célzottabb és szorosabb együttműködést folytassanak a felmerülő kihívások és konkrét szakpolitikai igények mentén. Az ezen új keretrendszer szerinti első ciklus kiemelt területeit a III. melléklet tartalmazza.
- c) Egymástól való tanulás – a fent említett kiemelt területeken folytatott európai együttműködést olyan eszközök segítségével kell megvalósítani, mint a társaktól való tanulással és a partneri tanácsadással összefüggő tevékenységek, konferenciák és szemináriumok, munkaértekezletek, szakértői csoportok magas szintű fórumai, bizottságok, tanulmányok, elemzések és webalapú együttműködés, illetve adott esetben az érdekelt felek bevonásával. E kezdeményezések mindegyikét egyértelmű megbízatások, ütemtervek és tervezett eredmények alapján kell kidolgozni, amelyekre a Bizottságnak kell javaslatot tennie a tagállamokkal együttműködésben.
- d) Közös referenciaeszközök és -megközelítések – az egymástól való tanulásra hathatnak ösztönzőként a referenciaeszközök és -megközelítések, ugyanakkor az egymástól való tanulás segítheti is ezen eszközök és megközelítések kialakítását. A közös referenciaeszközöknek és -megközelítéseknek közös elemzésen kell alapulniuk, és támogatniuk kell a szakpolitikák további alakítását a különböző irányítási szinteken (uniós, tagállami, regionális, helyi, ágazati stb.).
- e) Irányítási mechanizmus – a stratégiai keretrendszernek az első ciklus során meg kell őriznie az Oktatás és képzés 2020 valamennyi kipróbált és tesztelt, az egymástól való tanulással kapcsolatos mechanizmusát, így például a munkacsoportokat, a főigazgatói formációkat és a társaktól való tanulás eszközeit, valamint fenn kell tartania az egyéb releváns irányító testületek bevonását. A tagállamok és a Bizottság az új stratégiai prioritásokhoz fogják igazítani ezeket a mechanizmusokat, és együtt fognak működni olyan irányítási megoldások kialakítása érdekében, amelyek szükség esetén elősegítik az információk hatékony továbbítását a szakértői szintről a politikai szintre, továbbá össze fogják hangolni a stratégiai keretrendszer alapján végzendő munkát úgy, hogy az ne járjon felesleges struktúrák létrejöttével vagy a tagállamokra nehezedő újabb terhekkkel.

- f) Az eredmények terjesztése – annak érdekében, hogy az együttműködés tagállami és európai szinten láthatóbbá váljon és hatásai érezhetőbbek legyenek, az eredményeit széles körben, az összes érdekelt fél között terjeszteni kell, és adott esetben politikai szinten is meg kell vitatni.
- g) A folyamat nyomon követése – az eredményeknek a nyitott koordinációs módszer segítségével történő elérésének előmozdítása és a folyamattal kapcsolatos felelősségvállalás mind nemzeti, mind európai szinten való elősegítése céljából a tagállamok és a Bizottság szorosan együtt fognak működni annak érdekében, hogy áttekintsék a szakértői szinten végzett munkát és értékeljék az eljárást és annak eredményeit. Az éves nyomon követés eszköze lesz a Bizottság Oktatási és Képzési Figyelője is, amely figyelemmel kíséri az oktatással és képzéssel kapcsolatos valamennyi elfogadott uniós szintű célérték és mutató – ideértve az almutatókat is – elérése irányában tett előrelépést, valamint hozzájárul az európai szemeszter folyamatához is.
- h) Jelentés az elért eredményekről – az első ciklus végén, azaz 2025-ig újból meg kell vizsgálni a kiemelt területeket, és az aktuális kihívások alapján ki kell igazítani azokat, illetve újakat kell meghatározni a következő ciklusra vonatkozóan, továbbá át kell tekinteni az elért eredményeket, többek között azt, hogy milyen előrehaladást sikerült elérni az olyan irányítási megoldások kialakítása terén, amelyek arányosak az európai oktatási térséggel kapcsolatos politikai ambícióval. A Bizottság 2022-ben jelentést tesz közzé az európai oktatási térséggel kapcsolatban elért eredményekről, és abban áttekinti és értékeli a stratégiai együttműködési keretrendszer révén az európai oktatási térség megvalósítása felé tett előrehaladást, valamint szükség esetén javaslatot tesz a következő lépésekre vonatkozóan, 2023-ban pedig a félidős felülvizsgálattal foglalkozó eseményt szervez majd. A Tanács az elért eredményekről szóló jelentést és a félidős felülvizsgálatot egyaránt figyelembe veszi majd akkor, amikor megállapodik a 2025 utáni időszakra szóló lehetséges új kiemelt területekről.
3. A Bizottság 2025-ben az európai oktatási térségről szóló teljes körű jelentést tesz majd közzé. A Tanács ezen értékelés alapján felülvizsgálja a stratégiai keretrendszert – többek között az uniós szintű célértékeket, az irányítási struktúrát és a munkamódszereket –, és adott esetben végrehajtja a szükséges kiigazításokat a második ciklusra vonatkozóan, hogy hozzáigazítsa a keretrendszert az európai oktatási térség realitásaihoz és igényeihez, illetve az Európai Unióban bekövetkezett bármilyen egyéb jelentős fejleményhez.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY A NEMZETI KÖRÜLMÉNYEKNEK
MEGFELELŐEN:

1. A fent ismertetett öt stratégiai prioritás, alapelvek és munkamódszerek, valamint az egyes ciklusokra vonatkozóan elfogadott kiemelt területek alapján (amelyek közül a 2021–2025-ös első ciklusra vonatkozóakat a III. melléklet tartalmazza), a Bizottság támogatásával és az ezen állásfoglalásban ismertetett nyitott koordinációs módszert alkalmazva működjenek együtt a 2030-ig terjedő időszak során az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés megerősítése érdekében.
2. A tagállami prioritások alapján, valamint az oktatás és képzés területére vonatkozó tagállami hatásköröket kellően tiszteletben tartva mérlegeljék olyan tagállami szintű intézkedések elfogadását, amelyek célja a stratégiai keretrendszerben ismertetett stratégiai prioritások megvalósítása terén elért előrehaladás, valamint az európai oktatási térség közös létrehozásához és a II. mellékletben meghatározott uniós szintű célértékek közös eléréséhez való hozzájárulás. A tagállami oktatási és képzési szakpolitikák kialakítása során mérítsenek ihletet az európai szinten történő egymástól való tanulásból.
3. Adott esetben mérlegeljék, hogy tagállami intézkedéseken és cselekvéseken keresztül hogyan és milyen mértékben tudnak hozzájárulni az uniós szintű célértékek közös eléréséhez, és ennek megfelelően határozzanak meg tagállami célértékeket a saját oktatási és képzési rendszereik sajátosságaival összhangban, figyelembe véve a tagállami körülményeket, többek között a Covid19-válságnak a gazdaságra és a társadalomra, valamint magára az oktatási és képzési ágazatra gyakorolt hatásait.
4. A folyamat iránti elkötelezettség jegyében támogassák a fent ismertetett irányítási struktúrát és a választott munkamódszereket.
5. Használják eredményesen az uniós szakpolitikákat és finanszírozási eszközöket a tagállami intézkedések és cselekvések támogatására, a stratégiai prioritások megvalósítása terén és a hozzájuk kapcsolódó uniós, illetve tagállami szintű célértékek elérése terén tett előrehaladás érdekében, különösen a helyreállítás, valamint a zöld és digitális átállás összefüggésében.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY A SZERZŐDÉSEKKEL ÖSSZHANGBAN ÉS A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉNEK TELJES KÖRŰ TISZTELETBEN TARTÁSA MELLETT:

1. Támogassa a tagállamokat és működjön együtt velük ebben a keretrendszerben – a 2030-ig terjedő időszak során – a fentiekben ismertetett öt stratégiai prioritás, alapelvek és munkamódszerek, valamint a II., illetve a III. mellékletben ismertetett uniós szintű célértékek, illetve elfogadott kiemelt területek alapján.
2. Működjön együtt a tagállamokkal 2021 végéig annak érdekében, hogy megállapodás szülessen a munka koordinálására és a keretrendszer fejlesztésének irányítására szolgáló megfelelő irányítási struktúráról, összhangban az európai oktatási térség megvalósításának és továbbfejlesztésének átfogó célkitűzésével, reflektálva azokra a kérdésekre is, amelyek esetében magasabb szintű politikai egyeztetésre van szükség, anélkül, hogy ez további terheket róna a tagállamokra, biztosítva ugyanakkor a folyamat iránti elkötelezettségüket.
3. Működjön együtt a tagállamokkal, és nyújtson célzott támogatást a helyi, regionális és nemzeti hatóságoknak az oktatási infrastruktúrába történő beruházásokkal kapcsolatos kölcsönös tanulás, elemzés és bevált gyakorlatok megosztásának elősegítése érdekében.
4. Elemezze – mindenekelőtt az elért eredményekről való jelentéstétel keretében –, hogy milyen mértékben teljesültek e keretrendszer stratégiai prioritásai az európai oktatási térség megvalósítása tekintetében, valamint tagállami szinten az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés területén.
5. Dolgozzon ki a lehetséges mutatókra vagy uniós szintű célértékekre vonatkozó, az oktatási mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoport szakértői véleményén alapuló és azt figyelembe vevő javaslatokat a befogadás és méltányosság, a tanári hivatás, valamint a fenntarthatóság területén, ideértve az oktatási és képzési rendszerek zöldebbé tételét is.

6. A tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal előmozdítása érdekében – többek között az oktatási mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoport szakértelmére támaszkodva – működjön együtt a tagállamokkal annak elemzése tekintetében, hogy miként javítható a már létező uniós szintű célértékekkel és mutatókkal kapcsolatos adatgyűjtés és elemzés, és számoljon be a Tanácsnak ezekről a megbeszélésekről.
7. Működjön együtt a tagállamokkal azoknak az uniós célértékeknek és mutatóknak a 2025 utáni megvizsgálása érdekében, amelyek esetében a kitűzött határidők nem esnek egybe az e keretrendszerre vonatkozóan meghatározott tízéves időtartammal, és számoljon be a Tanácsnak az ezen célértékek és mutatók tekintetében javasolt lehetséges új értékekről.
8. Terjesszen elő szisztematikus áttekintést és ütemtervet azokról a folyamatban lévő és tervezett szakpolitikákról, együttműködési eszközökről, finanszírozási eszközökről, kezdeményezésekről és célzott uniós szintű pályázati felhívásokról, amelyek hozzájárulnak az európai oktatási térség megvalósításához, valamint az oktatás és képzés területén folytatott európai együttműködés fejlesztéséhez, és rendszeresen aktualizálja az említett áttekintést és ütemtervet.
9. Nyújtsa be a szociális jogok európai pillérének végrehajtására vonatkozó cselekvési tervet, különös tekintettel annak első, negyedik és tizenegyedik elvére.
10. Hozza létre az európai oktatási térség platformját, azaz egy olyan interaktív nyilvános online felületet, amely elősegíti, hogy a tagállamok és az érdekelt felek hozzáférjenek az információkhoz, intézkedésekhez, szolgáltatásokhoz, eszközökhöz és eredményekhez, továbbá előmozdítja az együttműködést és a tapasztalatcserét.

POLITIKAI HÁTTÉR

1. A Tanács következtetései az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről („Oktatás és képzés 2020”) (2009. május 12.)
2. A Tanács állásfoglalása a felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési programról (2011. december 20.)
3. A Tanács ajánlása a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről (2012. december 20.)
4. Nyilatkozat a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról (Párizs, 2015. március 17.)
5. A Tanács és a Bizottság 2015. évi közös jelentése az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020) – Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés új prioritásai (2015. november 23–24.)
6. A Tanács következtetései a korai iskolaelhagyók arányának csökkentéséről, valamint az iskolai tanulmányok eredményességének előmozdításáról (2015. november 23–24.)
7. A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által kialakított állásfoglalás a társadalmi-gazdasági fejlődés és a befogadás Unió-szerte, az oktatás révén való elősegítéséről: az oktatás és a képzés hozzájárulása a 2016. évi európai szemeszterhez (2016. február 24.)
8. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Új európai készségfejlesztési program (2016. június 10.)
9. A Tanács ajánlása a kompetenciafejlesztési pályákról: Új lehetőségek felnőttek számára (2016. december 19.)

10. A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott következtetések a mindenkire kiterjedő magas színvonalú oktatás megvalósítását célzó inkluzív diverzitásról (2017. február 17.)
11. A Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszeréről (2017. május 22.)
12. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai identitás megerősítése az oktatás és a kultúra révén: Az Európai Bizottság hozzájárulása a göteborgi vezetői találkozéhoz (2017. november 17.)
13. A Tanács ajánlása a pályakövetésről (2017. november 20.)
14. A Tanács következtetései az iskolák fejlesztéséről és a kiváló oktatásról (2017. november 20.)
15. A Tanács következtetései a megújított európai felsőoktatási programról (2017. november 20.)
16. Az Európai Tanács következtetései (2017. december 14.)
17. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a digitális oktatási cselekvési tervről (2018. január 17.)
18. A Tanács ajánlása a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről (2018. március 15.)
19. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/646 határozata a készségekkel és képesítésekkel kapcsolatban nyújtott jobb szolgáltatások közös keretrendszeréről (Europass) (2018. április 18.)
20. A Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (2018. május 22.)

21. A Tanács ajánlása a közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról (2018. május 22.)
22. A Tanács következtetései az európai oktatási térség létrehozásának lépéseiről (2018. május 22.)
23. A Tanács ajánlása a felsőfokú és a felső középfokú képzések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről (2018. november 26.)
24. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a mesterséges intelligenciáról szóló összehangolt tervről (2018. december 7.)
25. A Tanács ajánlása a nyelvtanítás és a nyelvtanulás átfogó megközelítéséről (2019. május 22.)
26. A Tanács ajánlása a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelési és gondozási rendszerekről (2019. május 22.)
27. A Tanács következtetései a nagymértékben digitalizált Európa jövőjéről 2020 után: A digitális és gazdasági versenyképesség fokozása Unió-szerte és a digitális kohézió (2019. június 7.)
28. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai zöld megállapodásról (2019. december 11.)
29. A Tanács következtetései – Az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos szakpolitikák kulcsfontosságú szerepe abban, hogy az inkluzív és fenntartható növekedés érdekében a társadalmak képesek legyenek kezelni a technológiai és a zöld átalakulást (2019. november 8.)
30. A Tanács következtetései: Mindegyre fenntarthatóbb Unió 2030-ra (2019. április 9.)

31. Európai Tanács: A 2019–2024-es időszakra szóló új stratégiai menetrend (2019. június 20.)
32. A Tanács állásfoglalása az európai oktatási térségnek a jövőorientált oktatási és képzési rendszerek támogatása érdekében történő továbbfejlesztéséről (2019. november 8.)
33. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról (2020. január 14.)
34. A Tanács állásfoglalása – Oktatás és képzés az európai szemeszterben: megalapozott viták biztosítása a reformokról és a beruházásokról (2020. február 20.)
35. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új EKT a kutatás és az innováció szolgálatában (2020. szeptember 30.)
36. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról (2020. szeptember 30.)
37. A Tanács következtetései a jövő európai tanáraitól és oktatóiról (2020. május 25.)
38. A Tanács következtetései az oktatás és a képzés területén a Covid19-válság elleni fellépésről (2020. június 16.)
39. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési programról (2020. július 1.)
40. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Digitális oktatási cselekvési terv 2021–2027 – Az oktatás és a képzés átalakítása a digitális kornak megfelelően (2020. szeptember 30.)

41. A Tanács ajánlása a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről (2020. november 24.)
 42. A Tanács következtetései a digitális oktatásról az európai tudásalapú társadalmakban (2020. november 24.)
 43. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a 2021–2027-es időszakra vonatkozó, az integrációról és a befogadásról szóló cselekvési tervről (2020. november 24.)
 44. Római miniszteri közlemény (2020. november 19.)
 45. Osnabrücki nyilatkozat a szakképzésnek a helyreállítás és a digitális és zöld gazdaságra való méltányos átállás támogatásában betöltött szerepéről (2020. november 30.)
-

UNIÓS SZINTŰ CÉLÉRTÉKEK – Az oktatás és a képzés terén elérendő európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintek

Az állásfoglalásban a 2021–2030-as időszakra meghatározott stratégiai prioritásokat az oktatás és a képzés terén elérendő európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintekkel (a továbbiakban: uniós szintű célértékek) kell támogatni, amelyek lehetővé teszik az elért eredmények nyomon követését és a kihívások meghatározását, valamint a nemzetközileg összehasonlítható adatok szisztematikus gyűjtése révén hozzájárulnak a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalhoz. Kizárólag összevethető és megbízható adatokon kell alapulniuk, és meghatározásuknál figyelembe kell venni az egyes tagállamok eltérő helyzetét¹⁶. A referenciaértékek nem tekintendők az egyes országok által 2025-ig vagy 2030-ig elérendő konkrét célértékeknek. Az ezen állásfoglalásban foglaltaknak megfelelően a tagállamok felkérést kapnak arra, hogy fontolják meg ekvivalens nemzeti célértékek bevezetését.

Ennek alapján a tagállamok az alábbi hét elérendő uniós szintű célértéket állapítják meg:

1. Az alapkészségek terén gyengén teljesítő 15 évesek¹⁷

Az olvasás, a matematika és a természettudományok terén gyengén teljesítő 15 évesek aránya 2030-ra legfeljebb 15 % lehet.

¹⁶ E célértékek tekintetében figyelembe kell venni a tagállamok eltérő helyzetét és azt, hogy a nemzetközi előrejelzések szerint a 2020. és a 2021. évi kiinduló adatokban változás következhet be a Covid19-világjárványnak az uniós oktatási és képzési rendszerre gyakorolt súlyos hatása miatt.

¹⁷ Az adatokat az OECD gyűjti és kezeli a nemzetközi tanulói teljesítménymérés (a PISA-felmérés) keretében. Ez a célérték az olyan 15 évesek arányát méri, akik nem érték el a 2-es szintet a PISA-felmérés olvasási, matematikai vagy természettudományos részén.

2. A digitális készségek terén gyengén teljesítő nyolcadik osztályosok¹⁸

A számítástechnikai és informatikai műveltség terén gyengén teljesítő nyolcadik osztályosok aránya 2030-ra legfeljebb 15 % lehet.

3. A kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel¹⁹

2030-ra a 3 éves kor és a kötelező beiskolázási életkor közötti gyermekek legalább 96 %-ának részt kell vennie a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban.

4. Korai iskolaelhagyók²⁰

A korai iskolaelhagyók arányát 2030-ra 9 % alá kell csökkenteni.

5. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya²¹

A felsőfokú végzettséggel rendelkező 25–34 évesek arányának 2030-ra el kell érnie legalább a 45 %-ot.

¹⁸ Ezen célérték alapját az Oktatási Teljesítményértékelés Nemzetközi Szövetsége (IEA) által készített nemzetközi számítástechnikai és informatikai műveltségi vizsgálat (ICILS) számítástechnikai és informatikai műveltségi felmérése képezi. Az ICILS a nyolcadik osztályos tanulókat célozza.

¹⁹ Adatforrás: Eurostat, internetes adatkód: [[educ_uoe_enra21](#)].

²⁰ Eurostat, az EU munkaerő-felmérése. Internetes adatkód: [[edat_lfse_14](#)] Azaz a 18–24 éves korosztályon belül azok aránya, akik legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkeznek és oktatásban, képzésben nem részesülnek. Ezt az uniós szintű célértéket a felső középfokú végzettségre vonatkozó kísérő mutató fogja kiegészíteni, amely a legalább felső középfokú végzettséggel rendelkező 20–24 évesek arányát méri majd az Eurostat által az EU munkaerő-felmérése keretében közzétett adatok alapján. Internetes adatkód: [[edat_lfse_03](#)].

²¹ Eurostat, az EU munkaerő-felmérése. Internetes adatkód: [[edat_lfse_03](#)].

6. A szakképzésben végzettek munkaalapú tanulásban való részvétele²²

A szakképzésben végzett azon személyek arányának, akik szakképzésük során munkaalapú tanulásban vettek részt, 2025-re el kell érnie legalább a 60 %-ot.

7. Felnőttek tanulási tevékenységekben való részvétele²³

2025-re azon 25–64 éves felnőttek arányának, akik a megelőző 12 hónapban tanulási tevékenységben vettek részt, el kell érnie legalább a 47 %-ot.

²² Azon 20–34 évesek körében, akik 1–3 éve kerültek ki az oktatásból vagy képzésből. A mutató alapját a 2021-től kezdve az uniós munka-felmérés (EU LFS) részeként összegyűjtött azon adatok fogják képezni, amelyeket az (EU) 2019/2240 bizottsági végrehajtási rendelet a „HATWORK” változóazonosítóhoz rendelve határoz meg. Ez olyan piaci vagy nem piaci egységénél (azaz vállalatnál, kormányzati intézménynél vagy nonprofit szervezetnél) szerzett munkatapasztalatra vonatkozik, amely a válaszadó legmagasabb iskolai végzettségét eredményező hivatalos oktatási program tantervének részét képezte. Ha a válaszadó egynél több helyen szerzett munkatapasztalatot, a munkatapasztalat összesített időtartamát kell figyelembe venni. A munkatapasztalatot teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni.

²³ Adatgyűjtés forrása 2022-től kezdve: Eurostat, az EU munkaerő-felmérése. Mivel a tervek szerint 2022-től a felnőttoktatási felmérés helyett az EU munkaerő-felmérése képezi majd az adatforrást, a célértéket az új adatforrás tapasztalatai alapján 2023-ban meg kell erősíteni. A Bizottság – az oktatási mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoporttal együttműködve –, a kibocsátás-csökkentési segédstratégia és a munkaerő-felmérés 2023-as eredményeinek összehasonlítása alapján értékeli majd e változások hatását, és mérlegelni fogja a munkaerő-felmérés módszertanának vagy a célérték szintjének esetleges módosításait. A Tanács ezen értékelés alapján fog dönteni a célszint esetleges kiigazításáról.

**AZ OKTATÁS ÉS A KÉPZÉS TERÉN FOLYTATOTT EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉS
KIEMELT TERÜLETEI A 2021–2025-ÖS ELSŐ CIKLUS SORÁN**

Az európai együttműködés stratégiai keretrendszerében szereplő öt stratégiai jelentőségű kiemelt területen való előrelépés érdekében a konkrét munkaciklusokra vonatkozó kiemelt területek, konkrét kérdések és intézkedések²⁴ meghatározása révén javítani kell az oktatás és a képzés terén folyó európai együttműködés hatékonyságát, ugyanakkor figyelembe kell venni a tagállamok egyedi igényeit többek között új körülmények és kihívások felmerülése esetén.

Az ezen állásfoglalásban foglalt kiemelt területek és a legrelevánsabb konkrét kérdések és intézkedések tükrözik azt, hogy: i. együtt kell működni azokon a területeken, ahol továbbra is kulcsfontosságú kihívásokkal nézünk szembe, és együtt kell működni az újabb kihívások kapcsán is; ii. fejleszteni kell az együttműködést az ezen munkaciklusban különösen fontosnak tekintett területeken.

Amennyiben a tagállamok szükségesnek találják, egyes meghatározott kiemelt területeken –kellő figyelemmel a szubszidiaritás elvére és a tagállami körülményekre – a további munkaciklusok során is folytatni lehet a munkát.

²⁴ Az alábbi kiemelt területeken javasolt konkrét intézkedések vagy kezdeményezések említése nem vetít előre jövőbeli döntéseket, amelyeket a megfelelő szinten kell meghozni.

1. kiemelt terület – Minőség, méltányosság, befogadás és siker az oktatásban és a képzésben

Konkrét kérdések és intézkedések

- i) A kulcskompetenciák²⁵ – köztük az alapkészségek – megszerzésének elősegítése; e kompetenciák előfeltételei annak, hogy a fiatalok boldoguljanak, olyan munkát találjanak vagy hozzanak létre, amelyben ki tudnak teljesedni, és aktív szerepet vállaljanak a társadalomban.
- ii) A nyelvtanítás és a nyelvtanulás átfogó megközelítéséről szóló 2019. évi tanácsi ajánlás végrehajtásának folytatása többek között a szakképzésben, és ennek révén a nyelvtanítás, a nyelvtanulás és a többnyelvűség ösztönzése és támogatása, ami lehetővé teszi a tanulók és a tanárok számára, hogy megtapasztalják a tanulás valódi európai dimenziója jelentette előnyöket.
- iii) Az európai perspektíva beemelése az oktatásba és a képzésbe – többek között a Jean Monnet akciók kiterjesztése és megerősítése révén –, ilyenformán betekintést engedve a tanulóknak abba, hogy mit jelent Európa általában és az Unió konkrétan a mindennapi életükben.
- iv) Az oktatási és képzési intézmények biztonságos, az erőszaktól, a megfélemlítéstől, a káros hatású beszédétől, a dezinformációtól és a megkülönböztetés minden formájától mentes környezetként való fenntartása többek között a közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlás végrehajtásának folytatása révén.
- v) Az iskolai környezet biztonságos és támogató voltának elősegítése ami egyrészt olyan konkrét kérdések szempontjából szükséges, mint például a hátrányos megkülönböztetés, a rasszizmus, a szexizmus, a szegregáció, a megfélemlítés (ezen belül az internetes megfélemlítés), az erőszak, valamint a sztereotípiák visszaszorítása, másrészt minden tanuló egyéni jóllétének is szükséges feltétele.

²⁵ Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásban foglaltak szerint (HL C 189., 2018.6.4., 1. o.).

- vi) Minden tanuló segítése abban, hogy az alapkészségek terén elérje az alapszintet, különös figyelemmel azokra a csoportokra, amelyek jobban ki vannak téve az alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás kockázatának; ezen belül pedig az alapkészségek jobb elsajátítását támogató, hatékony szakpolitikai reformok azonosítása, különösen a tanterveket és/vagy az értékelést, valamint az intézmények és a pedagógusok azon képességét érintően, hogy innovatívak legyenek, és fejlesszék tanítási módszereiket és a tanulási környezetet.
- vii) A sikeres oktatási stratégiák nemzeti szintű előmozdítása az egész iskolára kiterjedő megközelítés és az átfogóan inkluzív tanulóközpontú oktatásszemlélet támogatása révén annak érdekében, hogy minden tanuló sikerrel zárja oktatási és képzési pályáját, továbbá hogy visszaszoruljon a korai iskolaelhagyás és a gyenge teljesítés.
- viii) A tanulók egyre növekvő mértékű sokszínűségének kezelése, valamint a minőségi és inkluzív oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés javítása valamennyi tanuló számára, ideértve az olyan hátrányos és kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportokat is, mint például a sajátos nevelési igényű tanulók, a migráns háttérű személyek és a romák, valamint a földrajzi helyzetük és/vagy társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetük miatt kevesebb lehetőséggel rendelkezők.
- ix) A kisgyermekkori nevelés és gondozás uniós minőségi keretrendszerének végrehajtása.
- x) A nemek között az oktatás és képzés terén fennálló különbségek, valamint a lányok és a fiúk, illetve a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőség hiánya elleni fellépés a nemek egyensúlyát fokozottabban szem előtt tartó oktatási döntések ösztönzése révén, amelyek megkérdőjelezzik és eloszlatják a nemi sztereotípiákat az oktatásban és a tanulói pályafutás során – különösen a természettudományok, a technológia, a művészetek, a műszaki tudományok és a matematika (STEAM) tanulmányi területein –, egyrészt az olyan kérdések kezelésével, mint a fiúk alulteljesítése, a megfélemlítés és a szexuális zaklatás, másrészt pedig a nemek közötti egyenlőség szempontjának jobb figyelembevételével az oktatási és képzési folyamatokban és intézményekben.

- xi) Az adatgyűjtés és az innováció támogatása a befogadásnak és a nemek közötti egyenlőségnek az oktatásban való megvalósítása érdekében.
- xii) A polgári, az interkulturális és a társadalmi kompetenciák javítása, a kölcsönös megértés és tisztelet előmozdítása, valamint annak elősegítése, hogy a tanulók az oktatás és képzés valamennyi típusában és szintjén magukénak érezzék a demokratikus értékeket és az alapvető jogokat²⁶.
- xiii) A nem formális tanulás, azon belül az önkéntesség előmozdítása, megbecsülése és elismerése, valamint a határokon átnyúló szolidaritási tevékenységek inkluzívabbá, minőségibbé és elismertebbé tétele.
- xiv) Az etikus magatartás kialakítása, valamint a digitális jártasság és a médiatudatosság mellett a kritikai gondolkodás ösztönzése.
- xv) A minőségi és inkluzív oktatásba és képzésbe való fenntartható beruházás támogatása.

²⁶ A polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról szóló nyilatkozatban foglaltakkal összhangban.

2. kiemelt terület– Egész életen át tartó tanulás és mobilitás

Konkrét kérdések és intézkedések

- i) Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiák újraindítása és folytatása, valamint az oktatáson és képzésen belüli átmeneti szakaszok kezelése, ugyanakkor – minőségi pályaorientáció révén – a (nem formális és informális tanulást is magában foglaló) szakképzés, felsőoktatás és felnőttkori tanulás felé vezető és az ezek közötti, valamint az oktatásból és képzésből a munka világába történő átmenetek előmozdítása.
- ii) Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiák megbízhatóbbá és inkluzívabbá tétele annak érdekében, hogy a korai iskolaelhagyók életük során rugalmas formákban térhessenek vissza az oktatásba, valamint hogy a jövőben szükséges készségek fejlesztése, illetve elsajátítása (továbbképzés és átképzés) céljából az ezt igénylők számára minden életszakaszban hozzáférhető legyen a felsőoktatás és a szakképzési programok.
- iii) Annak biztosítása, hogy az oktatási és képzési, és ezen belül a felnőttoktatási rendszerek minden tanulót támogassanak a változóban lévő munkaerőpiacra való belépésben és abban, hogy hozzájáruljanak saját személyes fejlődésükhöz, továbbá agilisabbak, reziliensebbek, időtállóbbak és vonzóbbak, valamint a zöld és a digitális átállásra szabottak legyenek, a munkával töltött életszakasz egésze során lehetőségeket nyújtsanak a továbbképzésre és a tudást naprakésszé tevő képzésre, és megerősítsék a más érdekelt felekkel, például a vállalatokkal vagy a munkahelyekkel való együttműködést.
- iv) A szakképzésnek a helyreállítás és a digitális és zöld gazdaságra való méltányos átmenet lehetővé tételében betöltött szerepéről szóló osnabrückeri nyilatkozatban foglaltak végrehajtása.
- v) A felsőoktatási és szakképzési rendszerek kulcsfontosságú szerepének megerősítése az egész életen át tartó tanulás támogatásában és egy sokszínűbb hallgatói testület megszólításában. A mikrotanúsítványok koncepciójának és alkalmazásának feltérképezése rugalmasabb és modulárisabb tanulási módozatok biztosításával és inkluzívabb tanulási pályák lehetővé tételével segítheti a tanulási lehetőségek bővítését és a felsőoktatási, valamint a szakképzési intézményeknek az egész életen át tartó tanulásban betöltött szerepének megerősítését.

- vi) A felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési program naprakésszé tétele.
- vii) Az egyrészt a tanulók, a tanárok, az oktatók, valamint az oktatási és képzési személyzet mobilitására, másrészt az intézmények együttműködésére vonatkozó szabadság előmozdítása Európában és Európán túl, a tanulási célú mobilitás és a határokon átnyúló együttműködés révén. További erőfeszítéseket kell tenni a tanulási és az oktatási célú mobilitás valamennyi típusa előtt álló akadályok és gátak felszámolására, ideértve a hozzáféréssel, az iránymutatással, a hallgatói szolgáltatásokkal és az elismeréssel kapcsolatos kérdéseket.
- viii) A tanulási célú mobilitásra vonatkozó, a megerősített Erasmus+ programot kísérő keret naprakésszé tétele egyrészt annak érdekében, hogy a mobilitási lehetőségek a résztvevők sokkal szélesebb köre számára elehetővé váljanak, másrészt a zöld és digitális mobilitásnak többek között az online és fizikai cserék ötvözése révén történő elősegítése, valamint a kiegyensúlyozott mobilitás támogatása céljából.
- ix) A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló tanácsi ajánlás (2018. november 26.) maradéktalan végrehajtására irányuló munka folytatása.

3. kiemelt terület – Tanárok és oktatók

Konkrét kérdések és intézkedések

- i) A legjobb és a pedagógusi és tanári hivatás tekintetében legmegfelelőbb jelöltek toborzásának és kiválasztásának támogatása az oktatás és képzés minden szintjén, illetve típusában.
- ii) A tanári hivatás vonzerejének és társadalmi elismertségének fokozása a pedagógusi és tanári szakma társadalmi és egyúttal anyagi újraértékelése révén, többek között a tervezett Európai Innovatív Tanítási Díj keretében is.
- iii) A különféle szakmai életpályákra vonatkozó nemzeti keretrendszerek és az egész életen át tartó pályaorientáció kidolgozását segítő európai iránymutatás kidolgozása lehetőségének feltérképezése az iskolai oktatásban dolgozó szakemberek szakmai előmenetelének támogatása érdekében.
- iv) A tanárokra vonatkozó kompetenciakeretek formáját öltő szakpolitikai eszközök kidolgozása lehetőségének feltérképezése a tanári alapképzési programok relevanciájának növelése, a folyamatos szakmai fejlődés lehetőségének kiterjesztése, valamint annak érdekében, hogy a tanárok iránymutatást kapjanak szakmai előmenetelükhöz.
- v) Az alap- és bevezető képzés, valamint a folyamatos szakmai fejlődés támogatása minden szinten, különös tekintettel a tanulók egyre növekvő mértékű sokszínűségének és sajátos szükségleteinek kezelésére, a korai iskolaelhagyás megelőzésére és a munkaalapú tanulás elősegítésére, továbbá az alap- és haladó szintű digitális kompetenciák és az innovatív pedagógiai módszerek fejlesztésének támogatása, ideértve annak biztosítását is, hogy a tanárképzés a digitális környezetekben való oktatáshoz szükséges kompetenciákkal is foglalkozzon.

- vi) A tanárképző intézmények hálózatainak – a javasolt Erasmus tanárképző akadémiák révén történő – kialakítása a gyakorlatközösségek gyarapítása, a tanároknak szóló tanulási lehetőségek biztosítása, az innováció támogatása és a tanárképzéssel kapcsolatos nemzeti és európai szakpolitikákhoz való hozzájárulás érdekében.
- vii) A tanári kiválóság ösztönzésének támogatása az oktatás és képzés minden szintjén a tanulási és strukturális ösztönzők eredményes szervezése, így a megfelelő támogatási mechanizmusok, infrastruktúra és tananyagok, továbbá a kutatásalapú tanárképzés támogatása, valamint a tanárképzés minőségének értékelését szolgáló új lehetőségek feltérképezése révén.
- viii) A pedagógusok támogatása az oktatási és képzőintézményekben jelentkező nyelvi és kulturális sokszínűség kezelésében.
- ix) A tanárok Európán belüli tanulási célú mobilitásának mennyiségi és minőségi fokozását célzó, tényleges mobilitási szükségleteiken alapuló szakpolitikai keret kialakítása lehetőségének feltérképezése.
- x) A munkakörülmények javítását és a munkahelyi stressz kezelését célzó intézkedések és mechanizmusok kidolgozása, illetve létrehozása a tanárok, oktatók, valamint a pedagógiai és oktatási személyzet jóllétének elősegítése érdekében.
- xi) Törekvés a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésére az oktatással és képzéssel kapcsolatos szakmák minden szintjén és típusában.
- xii) Annak biztosítása, hogy a pedagógus- és tanárképzési programok felkészítsék az oktatás és képzés bármely szintjén és típusában dolgozó tanárokat és oktatókat arra, hogy kulcsszerepet fognak betölteni egyrészt a tekintetben, hogy felvértezzék a tanulókat azon kompetenciákkal, amelyek segítségével életük, munkájuk és tevékenységeik során elő tudják segíteni a fenntartható fejlődést, másrészt abban, hogy elősegítsék minden tanuló jóllétét és mentális egészségét.

4. kiemelt terület: Felsőoktatás

Konkrét kérdések és intézkedések

- i) Szorosabb és mélyebb együttműködés szorgalmazása a felsőoktatási intézmények között, nevezetesen a gördülékeny transznacionális együttműködés ösztönzése és támogatása révén, ami lehetővé teszi majd a felsőoktatási intézmények szövetségei – például az „Európai Egyetemek” kezdeményezés résztvevői – számára, hogy erősségeiket kamatoztassák és közösen kiaknázzák a felsőoktatás átalakító erejét.
- ii) Részvétel az „Európai Egyetemek” kezdeményezésnek az Erasmus+ program keretében, az Európai horizonttal és más finanszírozási eszközökkel szinergiában történő megvalósításában.
- iii) A felsőoktatás átalakítására vonatkozó menetrend kialakítása, figyelmet fordítva a befogadásra, az innovációra, a konnektivitásra, a digitális és zöld felkészültségre és a nemzetközi versenyképességre, továbbá a tudományos alapértékekre és a szigorú etikai elvekre, valamint a foglalkoztatásra és a foglalkoztathatóságra.
- iv) A kiegyensúlyozott mobilitási áramlások és a képzett munkaerő optimális cirkulációjának ösztönzése.
- v) A felsőoktatási intézmények által a „tudásnégyeség” (oktatás, kutatás, innováció és a társadalom szolgálata) központi tényezőjeként betöltött szerep támogatása, a szinergiák fokozása, valamint a felsőoktatás és a kutatás közötti együttműködés elmélyítésének megkönnyítése.
- vi) A képzéseknek és a külföldi tanulmányi időszakoknak a mobilitás és a további tanulási tevékenységek céljából történő automatikus kölcsönös elismerésének megerősítése, biztosítva ugyanakkor, hogy a minőségbiztosítási mechanizmusok megalapozzák a nyilvánosság további tanulás iránti bizalmát és biztosítsák a felsőoktatási intézmények autonómiáját. Dolgozni kell a közös transznacionális tevékenységek automatikus elismerésén és adott esetben a rövid képzések elismerésén és hordozhatóságán.

- vii) Az európai diákigazolvány használatának ösztönzése azzal a céllal, hogy az európai mobilitásban részt vevő összes diák élvezhesse annak előnyeit.
- viii) A felsőoktatás relevanciájának megerősítése a munkaerőpiac és a társadalom tekintetében, szorgalmazva például az olyan tantervek fejlesztését, amelyek ösztönzik a munkaalapú tanulást és az intézmények és munkaadók közötti élénkebb együttműködést, a felsőoktatás holisztikus megközelítésének és a felsőoktatási intézmények autonómiájának maradéktalan tiszteletben tartása mellett; továbbá egy európai pályakövetési mechanizmus létrehozása lehetőségének feltérképezésével.

5. kiemelt terület: Zöld és digitális átállás

Konkrét kérdések és intézkedések

- i) A digitális berendezések és infrastruktúra, a konnektivitás, valamint a nyitott és digitális oktatási segédanyagok és pedagógiai módszerek rendelkezésre állásának, hozzáférhetőségének és minőségének intenzív javítása az oktatás és képzés minden szintjén annak támogatása érdekében, hogy az oktatási és képzési rendszerek alkalmazkodni tudjanak a digitális korhoz.
- ii) Az alap- és haladó szintű digitális készségek és kompetenciák fejlesztésének kezelése az oktatás és képzés minden szintjén és típusában (formális, nem formális és informális), a hagyományos, a vegyes és a távoktatásban és -tanulásban egyaránt – annak érdekében, hogy az oktatás lépést tartson a gazdaság és a társadalom technológiai és digitális átalakulásával.
- iii) A bevált gyakorlatok kölcsönös megosztásának és a 2021–2027-re szóló digitális oktatási cselekvési tervben szereplő tevékenységek végrehajtásának fokozása, továbbá annak feltérképezése, hogy hogyan lehet integráltabb megközelítést kialakítani a digitális oktatási politika vonatkozásában, esetlegesen az Európai Digitális Oktatási Platform létrehozása révén.
- iv) A szakértelem és az erőforrások mozgósítása a hálózatépítés érdekében, valamint a kreatív megközelítések támogatása a környezetbarát oktatásban, a tervezett „Oktatás az éghajlatért” koalíció révén.
- v) A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése az oktatás és a képzés valamennyi szintjének tanterveiben, interdiszciplináris megközelítés keretében, továbbá az állampolgárok képessé tétele a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásra olyan oktatási koncepciók előmozdítása révén, mint az „Oktatás a fenntartható fejlődés szolgálatában” és a Világpolgárság Oktatása.
- vi) Az oktatás és képzés új infrastruktúráinak kialakítása és a meglévő épületek felújítása („az oktatási infrastruktúra zöldítése”).